

عوارض حین همودیالیز

کلیه افرادی که بنا به دلایل مختلف تحت انجام دیالیز قرار می گیرند ممکن است در طول انجام آن با مشکلات و عوارض مختلفی مواجه شوند که در اینجا به شایع ترین و مهم ترین آنها اشاره می گردد تا در صورت بروز با شناخت علائم و انجام اقدامات لازم از تشدید یا وقوع مجدد آنها پیش گیری بعمل آید.

۱. کاهش فشارخون

علت: مصرف بی رویه داروهای پایین آورنده فشارخون، از دست دادن بیش از اندازه مایعات بدن حین همودیالیز، خونریزی و نشت خون

علائم: تهوع، استفراغ، سرگیجه عرق سرد، افت فشار و افزایش نبض

مداخلات:

✓ قطع مصرف داروهای فشارخون از ۶ ساعت

قبل از دیالیز

✓ عدم مصرف غذا حین همودیالیز

✓ بالا بردن پاها تا ۳۰ درجه در صورت شروع

علائم

✓ دریافت ۵۰۰-۱۰۰ ml سرم

✓ کاهش سرعت انجام دیالیز

✓ دریافت اکسیژن و داروهای بالابرنده فشار خون

۲. کرامپ (گرفتگی عضلات)

علت: افزایش سرعت دیالیز و کمبود سدیم مایع دیالیز

علائم: درد شدید و ناگهانی و سفت شدن عضلات

مداخلات

✓ پیشگیری از افزایش وزن زیاد از حد در بین جلسات دیالیز

✓ کاهش سرعت و افزایش زمان دیالیز

✓ دریافت داروهای شل کننده عضلانی مانند

دiazepam تا ۲ ساعت قبل از شروع دیالیز

✓ ماساژ و گرم نمودن عضو مبتلا

۳. سندرم عدم تعادل

علت: همودیالیز با سرعت و شدت زیاد در جلسات اول

شروع درمان و افت سریع اوره خون

۵. تنگی نفس

علائم: تهوع، استفراغ، سرگیجه افزایش فشار خون،

سردرد، تاری دید بی قراری و گاهی تشنج و کما

مداخلات:

✓ کم کردن مدت دیالیز به ویژه در جلسات اول

طوری که در جلسه اول ۲ ساعت، جلسه دوم

۳ ساعت و جلسه سوم ۴ ساعت باشد.

✓ در صورت شروع علائم توقف دیالیز و دریافت

محلولهای نمکی و داروهایی چون دگزامتازون

۴. تهوع و استفراغ

علت: افت فشارخون، واکنش تب زا به آب شهر،

سندرم عدم تعادل و اضطراب

مداخلات:

✓ دریافت داروهای ضد تهوع و استفراغ و آرام

بخش در صورت بدتر شدن واکنش قطع دیالیز

علت: افزایش حجم آب و نمک، کم خونی، آمبولی هوا و آمبولی ریه

مداخلات

- ✓ قرار گرفتن در وضعیت نیمه نشسته
- ✓ دریافت اکسیژن
- ✓ افزایش سرعت دیالیز
- ✓ دریافت خون در صورت نیاز

۶. آمبولی هوا

علت: تجویز مایعات وریدی که پس از اتمام، هوا وارد مدار شود، خرابی و پارگی لوله ها و جدا شدن محل اتصال

علائم: درد قفسه سینه، سرفه، تنگی نفس، عرق سرد، سیانوز (تیرگی پوست) ، شوک و تشنج

مداخلات:

در حین تجویز مایعات وریدی و در پایان دیالیز در حین برگشت خون از مدار به گردش خون اصلی دقت شود که هوا وارد گردش خون بیمار نشود.

در صورت بروز، قطع دیالیز و خوابانیدن بیمار به پهلوی چپ در حالتی که سر پایین و پاها بالا باشد.

تجویز اکسیژن، ماساژ قلبی و تنفس مصنوعی

۷. سردرد

علت: اضطراب و علل روانی، افزایش فشار خون، واکنش نسبت به داروی خاص و سندرم عدم تعادل

مداخلات:

- ✓ دریافت داروهای مسکن و آرامبخش
- ✓ کاهش فشار با دارو

۸. افزایش فشارخون

علت: افزایش حجم مایعات به علت تجویز زیاد از حد محلول نمکی و یا خون، اضطراب و سندرم عدم تعادل

علائم: سردرد، درد قفسه سینه، تاری دید، تپش قلب و تهوع

مداخلات:

- ✓ زیاد کردن دور پمپ دستگاه در موارد ازدیاد آب و نمک
- ✓ استفاده از داروهای پایین آورنده فشار خون و آرامبخش

✓ استفاده از داروهای مدر غیر از نگهدارنده های پتاسیم

۹. خونریزی

علت: استفاده نامناسب از هپارین، خروج سوزن از محل تزریق، جدا شدن محل اتصال لوله ها یا پاره شدن آنها

علائم: کاهش فشار، درد جلوی قلبی، رنگ پریدگی، تعریق، شوک، تشنج و تغییر رنگ محلول دیالیز

مداخلات:

- ✓ تزریق هپارین در حداقل ممکن
- ✓ در صورت پارگی لوله ها تعویض آنها
- ✓ در صورت مسمومیت با هپارین تزریق سولفات پروتامین

منابع: ۱. گروه نویسندگان: پرستار و دیالیز: وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی. شرکت انتشارات سها، پاییز ۱۳۸۸

۲. consult nursing (پایگاه اطلاعاتی)

واحد آموزش سلامت بیمارستان شهید رضازاده قائمیه

فروردین ۱۴۰۴